

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande

N:o 14/-25 i anledning av Landskapsnämndens framställning till Landstinget med förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1926.

N:o 14/-25.

Landstinget har till Finans- och ekonomiutskottet för utlåtande remitterat Landskapsnämndens ovannämnda framställning.

Utskottet konstaterar, att den uppställning av 1926 års inkomst- och utgiftsstat Landskapsnämndens till behandling nu föreliggande förslag iakttagar, väsentligen är densamma som föregående år. Endast sådan förändring har vidtagits, att landskapsförvaltningen, såvitt denna representeras av Landskapsnämnden, i förslaget erhållit egen huvudtitel. Utskottet har givetvis intet att anmärka emot berörda anordning. Men utskottet önskar i stället fästa Landstingets uppmärksamhet vid en annan, med budgetens uppställning sammanhängande omständighet. Hittills hava utgiftsstaterna städse under alla de moment, där sådant varit möjligt, upptagit samtliga detaljanslag och -utgifter, samt hava i sådan form, eller alltså i egenskap av specialstater, ^{av} Landstinget fastställts och publicerats i Ålands författningssamling. En dylik anordning har väl också under de gångna första åren av landskapsförvaltningens existens varit av förhållandena betingad. Numera efter det de flesta av självstyrelsens förvaltningsgrenar övertagits och utgiftsstatens omfattning sålunda fastslagits synes det utskottet, som om en förenkling av inkomst- och utgiftsstatens uppställning kunde ske sålunda att däri intoges endast respektive rubrik och slutsumma å ett vart moment. Förslaget till inkomst- och utgiftsstat skulle i denna form

av Landstinget fastställas och publiceras i författningssamlingen.

Landskapsnämnden ägde sedermera inom ramen av till densamma förfogande sålunda ställda anslag utarbeta och fastställa specialstat för landskapet, ävensom i sitt förslag till följande års utgiftsstat städse angiva de belopp, vilka tillkomma eller avgå, för att Landstinget därigenom bleve i tillfälle att följa med och avgiva sitt votum beträffande utgiftsstatens detaljanslag.

I sammanhang med granskningen av Landskapsnämndens inkomstkalkyler har utskottet med hänsyn därtill, att dispositionsrätten till inkomsten från statens jordegendom i landskapet jämlikt § 23 jämförd med §§ 21 och 26, självstyrelselagen, ej är bunden av självförvaltningens ordinarie behov och desamma förty icke böra tagas i betraktande vid siståberopade lagrum förutsatt skatteutjämning, förehaft till omprövning frågan, huruvida berörda inkomster tilläventyrs borde överföras till extra ordinarie inkomst- och utgiftsstaten att användas för enahanda ändamål som där upptagna inkomster. Då emellertid ett dylikt förfarande endast skulle leda till en reservering av inkomster, vilka Landstinget knappast ville eller kunde disponera förrän Ålandsdelegationens första, prejudicerande skatteutjämning verkställts, och enär Landskapsnämnden därigenom bleve tvungen att upptaga statslån till berörda inkomster motsvarande högre belopp, har utskottet icke ansett av behovet påkallat företaga den sålunda ifrågasatta överföringen.

Utskottet har jämväl fäst sig vid den omständigheten, att landskapsnämndens utgiftsförslag icke i likhet med innevarande års utgiftsstat

upptager anslag för landsvägsbygge å Öra holme i Marsund. Med hänsyn därtill att åvägabringandet av berörda vägbyggnad likväl innebär icke allenast ett ur lokal, utan jämväl ur turismens synpunkt betydande intresse har utskottet under femte huvudtiteln infört ett anslag, stort 30,000 mark. Utskottet anser att vägen kunde fås till stånd, därest anslag av nämnda storlek under ett antal år utnyttjas av Eckerö kommun, som jämväl visat sig villig att för densamma göra betydande uppoftningar, tager i arbetet del.

Jämte det utskottet härmed övergår till detaljgranskning av landskapsnämndens förslag meddelar utskottet, att moment, beträffande vilka ändring icke föreslås, komma ej heller att nedan beröras.

I n k o m s t s t a t e n .

3 Avd. I kap. 4 mom. Diverse inkomster. Fmk 6,000:--.

Utskottet anser, att den beräknade inkomsten kan höjas med 5,000 mark, enär motsvarande belopp är att påräkna sedan landstingets sessionsrum uthyrts till tingslokal.

U t g i f t s s t a t e n .

1 Ht. I kap 3 mom. Tjänstemannaarvoden (förslagsanslag) Fmk 40,688:--.

Utskottet finner, att sekreterarearvoden är beräknat högre än vad rimligen kan åtgå, i synnerhet som landstinget under år 1926 sannolikt icke kommer att sammanträda under flere än tvenne sessioner.

2 Ht. I kap. 5 mom. Expensmedel. Fmk 45,000:--.

Utskottet har intet att anmärka emot anslagets belopp men biträder i sparsamhetens intresse icke landskapsnämndens förslag att förändra dess

tidigare egenskap av fast anslag.

2 Ht. I kap. 8 mom. (I landskapsnämndens förslag. Till avlönande av vikarier Fmk 7,000:--.)

Enär anslaget enligt landskapsnämndens motivering är avsett för avlönande av semestervikarier har utskottet med hänsyn därtill att den av landstinget antagna lagen om grunderna för avlöning i landskapets tjänster och befattningar icke förutsätter rättighet till semester för berörda funktionärer, från utgiftsstaten avfört ifrågavarande anslag. Utskottet förutsätter, att därest landskapsnämndens tjänstemän önska åtnjuta semester, dylik kan anordnas på grundvalen av ömsesidig tjänstgöringsskyldighet.

3 Ht. II kap. 1 mom. Avlöningar. Fmk 129,800:--.

Utskottet har i anslutning till vederbörande sjukhusläkares utlåtande infört sådana ändringar i allmänna sjukhusets lönestat, att anslaget för ekonomens avlöning sänkts till 9,000 mark och anslagen till avlönande av tvenne städerskor och tvenne tvätterskor höjts till respektive 6,000 mark och 7,200 mark.

3. Ht. II kap. 6 mom. Diverse utgifter. Fmk 25,000:--.

Det av landskapsnämnden äskade anslaget till ett elektricitetsverk för allmänna sjukhuset synes lämpligast kunna utverkas i den ordning 3 mom. 26 § i självstyrelselagen stadgar, i anledning varav detsamma icke här upptagits.

3. Ht. III kap 4 mom. (I landskapsnämndens förslag: Till räntefritt lån åt privata sjukhuset i Mariehamn. Fmk 60,000:--)

Anslaget har av utskottet avförts, enär detsamma lämpligen kan utverkas i nyssberörd ordning.

4 Ht. I kap. 1 mom. Avlöningar jämte barnuppfostringsbidrag. Fmk 510,000:--.

Utskottet önskar endast i detta sammanhang rätta ett i landskapsnämndens förslag insmuget skrivfel, varigenom avlöningen åt fyre äldre lektorer upptagits till 147,000 mark i stället för 174,600 mark.

4 Ht. III kap. 9 mom. Till allmänbildande föredrag. Fmk 2,500:--.

I skrivelse av den 3 innevarande november har landskapsnämnden hos utskottet framhållit hurusom enligt den för sjöfartsläroverken fastställda instruktionen vid varje sjöfartsläroverk skall reserveras fem timmar i terminen till föreläsningar över fria, allmänbildande ämnen, såsom sedlighet, nykterhet, självstudium, sparsamhet, sjöfarandes ställning till sjömansmissionen m.m. Då dessa föreläsningar hållas av personer, vilka finska sjömansmissionssällskapet i sådant avseende ställer till förfogande, och sagde sällskap vid sådant förhållande städse ur statsmedel fått uppbära understöd för möjliggörandet av dylika föreläsningar har landskapsnämnden på det att härvarande navigationsinstitut jämväl måtte bliva av dem delaktig, hos utskottet hemställt om upptagande av ovanrubricerade anslag.

Med hänsyn därtill och i betraktande av det gagneliga arbete sjömansmissionssällskapet utfört till fromma för våra sjömän har utskottet här upptagit det sålunda äskade anslaget.

4 Ht. IV kap. 6 mom. För anordnande av manliga slöjdkurser. Fmk 8,000:--.

Utskottet har ändrat anslagets rubrik för att därmed antyda ett lämpligare sätt, varmed dess ändamål kan befrämjas.

4 Ht. V kap. 2 mom. För främjande av trädgårdsskötsel och huslig ekonomi
Fmk 10,000:--.

Sedan i landstinget uttalats önskningsmål, avseende anslag för befrämjande av huslig ekonomi har utskottet ansett lämpligt höja det under nu ifrågakomna momentet upptagna beloppet till 10,000 mark och samtidigt medels ändring av rubriken antyda förhöjningens ändamål.

4 Ht. V kap 3 mom. Ålands mejeriförbund Fmk 11,750:-.

Anslaget för allmän verksamhet, vilket under detta år uppgått till 8,000 mark, synes med fäst avseende å mejeriernas välsituerade ekonomiska ställning icke tarva förhöjning med större belopp än 2,000 mark.

4 Ht. V kap 8 mom. Till understöd åt idrottsorganisationer Fmk 6,000:-.

4 Ht. V kap 9 mom. Till understöd åt organisationer för sång, musik och teater Fmk 6,000:-.

Utskottet har funnit möjligt höja sistberörda tvenne anslag med 1,000 mark.

4 Ht. V kap 10 mom. Till främjande av näringarnas utveckling till landshapsnämndens disposition, Fmk 8,000:-.

Utskottet finner sistnämnda belopp för ändamålet tillfylles.

I detta sammanhang får utskottet upplysningsvis meddela, att fråga om upptagande av ett anslag, stort 50,000 mark, för att en månad långa ambulerande jordbrukarkurser måtte kunna anordnas, har varit föremål för omprövning. Men enär ett dylikt anslag lämpligen borde bestridas ur medel, vilka stode till landstingets särskilda disposition, t.ex. halva grundskatten, har utskottet av lätt förstådda skäl denna gång låtit frågan om anslagets uppställande förfalla.

Med hänsikt till vad ovan framhållits får utskottet vördsamt föreslå

att bilagda förslag till ordinarie och extra ordinarie inkomst- och utgiftsstat för år 1926 av landstinget antagas;

att landskapsnämnden bemyndigas upptaga för ordinarie inkomst- och utgiftsstatens utjämning erforderliga lån;

att landskapsnämnden uppmanas inkomma med förslag till framställning om utverkande av anslag för elektricitetsverk för allmänna sjukhuset i Godby och om räntefritt lån åt privata sjukhuset i Mariehamn i den ordning 3 mom, 26 § självstyrelselagen stadgar.

Mariehamn, den 24 november 1925.

På Finans- och ekonomiutskottets vägnar:

Oskar Romanus

H. S. Romanus

till landskapet Ålands inkomst- och utgiftsstat för år 1926.

Kap.mom.

A. I n k o m s t e r .

Första avdelningen.

Statsinkomster, vilka jämlikt 21 § 1 lagen av den 6 maj 1920 om självstyrelse för Åland, tillfalla landskapet.

Näringskatter.

I.

1. Apotekareavgifter och övriga näringskatter	3,600:-
I kap. 3,600:-.	

II.

Nöjesskatter.

1. Stämpelavgifter å inträdesbiljetter	20,000:-
II kap. 20,000:-	
I avd. 23,600:-	

Andra avdelningen.

Inkomst av statens jordegendom enligt 23 § 1 lagen om självstyrelse för Åland.

I.

Inkomst från jordegendomar och fiskerier.

1. Arrenden av boställen och fiskerier	80,000:-
2. Försäljning av virke	50,000:-
I kap. 130,000:-	
II avd. 130,000:-.	

Tredje avdelningen.

I.

Särskilda inkomster.

1. Elevavgifter vid Ålands lyceum	20,000:-
2. Lösen och expeditonsavgifter	3,000:-
3. Legosängsavgifter och övriga inkomster av allmänna sjukhuset på Åland	120,375:-
4. Diverse inkomster	6,000:-

I kap. 149,375:-

III avd. 149,375:-

Fjärde avdelningen

I. Statslån

4,868,433:-

Summa ordinarie inkomster

5,171,408:-

B. U t g i f t e r .

Första huvudtiteln.

Landstingskostnader.

I.

1. Landstingsmedlemmarnas arvoden och resekostnader (förslagsanslag)	
2. Allmänna landstingskostnader (förslagsanslag)	110,000:-
3. Tjänstemannaarvoden (förslagsanslag)	20,000:-
4. Inredning av landstingets sessionerum	40,688:-
5. Hyra för landstingets kansli jämte värme och lyse	10,000:-
6. Hyra för landstingets sessionslokal	4,000:-
	20,000:-
I kap. 204,688:-	
I Ht. 204,688:-	

Andra huvudtiteln.

Landskapsförvaltningen.

I.

1. Landskapsnämnden, avlöningar	231,280:-
2. Ledamöternas i landskapsnämnden arvoden och resekostnader (förslagsanslag)	40,000:-
3. Tryckning av Ålands författningssamling (förslagsanslag)	10,000:-
4. Lokalhyra jämte värme och lyse	20,000:-
5. Expensmedel	45,000:-
6. Landskapsnämndens dispositionsmedel	15,000:-
7. Inredning av landskapsnämndens kansli	5,000:-
8. Resor och dagtraktamenten (förslagsanslag)	5,000:-
I kap. 371,280:-	
II Ht. 371,280:-	

Tredje huvudtiteln.

Hälso- och sjukvården.

I.

<u>Läkare.</u>	
1. Kommunalläkare: bidrag åt Finström, Geta, Saltvik, Sund och Hammarland gemensamt till avlöning	8,000:-
åt Föglö och Kökar gemensamt till avlöning	8,000:-
2. Kommunaldjurläkare: bidrag åt Jomala, Eckerö, Sund, Lem- land, Hammarland och Saltvik gemensamt till avlöning	4,000:-
I kap. 20,000:-.	

II. Allmänna sjukhuset på Åland.

1. Avlöningar	129,800:-
---------------	-----------

2. Kosthållningen	101,900:-
3. Medicinalier och förbandsmaterial	42,000:-
4. Värme och lyse	25,000:-
5. Byggnaders och inventariers underhåll	20,000:-
6. Diverse utgifter	25,000:-

II kap. 343,700:-

Övrig sjukvård.

1. Bidrag till upprätthållande av privata sjukhuset i Mariehamn	20,000:-
2. Bidrag till avlönande av barnmorskor (förslagsanslag)	90,000:-
3. För sjukvårdsändamål till landskapsnämndens disposition	20,000:-

III kap. 130,000:-

III Ht. 493,700:-

Fjärde huvudtiteln.

Undervisningsväsendet.

Ålands lyceum.

1. Avlöningar jämte barnuppfostringsbidrag	510,000:-
2. Lönetillägg	30,000:-
3. Tjänstgöringsarvoden	100,000:-
4. Undervisningsmaterial	6,000:-
5. Ved och lyse	26,000:-
6. Diverse anslag	25,000:-
7. Reparation av skolhuset	20,000:-

I kap. 717,000:-

Folkskolväsendet.

1. Folkskolinspektorn, avlöning	43,500:-
2. Folkskolinspektorn, barnuppfostringsbidrag	2,400:-
3. Folkskolinspektorns kansli och hyresmedel	4,000:-
4. Folkskolinspektorns resekostnader (förslagsanslag)	10,000:-
5. Bidrag till Mariehamns folkskolor (förslagsanslag)	40,000:-
6. Avlöning åt folkskollärare (förslagsanslag)	425,000:-
7. Lönetillägg (förslagsanslag)	50,000:-
8. Barnuppfostringsbidrag (förslagsanslag)	45,000:-
9. Dyrtdistillägg (förslagsanslag)	304,000:-
10. Timarvoden (förslagsanslag)	60,000:-
11. Byggnadshjälp åt landskommunerna (förslagsanslag)	230,000:-
12. Understöd åt folkskolorna på landet (förslagsanslag)	370,000:-
13. Extra understöd åt de glesast befolkade och fattigare	

14. Biblioteks- och resestipendiemedel	15,000:-
15. Till utbildningskurser för lärare i slöjd(engångsansl.)	3,200:-
16. Till sjukhjälp åt folkskollärare	5,000:-
17. Till diverse anslag för folkskoländamål till landskaps- nämndens disposition	4,000:-
	5,000:-

II kap. 1,616,100:-.

Mariehamns högre navigationsskola.

1. Avlöningar	
2. Lönetillägg	170,615:-
3. Tjänstgöringsarvoden	8,280:-
4. Familjetillägg	4,795:-
5. Undervisningsmaterial	3,600:-
6. Värme och lyse	6,000:-
7. Expensmedel	5,000:-
8. Till stipendier	1,500:-
9. Till allmänbildande föredrag	2,000:-
10. Diverse anslag	2,500:-
	2,000:-

III kap. 206,290:-

Särskilda läroinrättningar.

1. Ålands folkhögskola	99,000:-
2. Ålands lentmannaskola	58,920:-
3. Ålands lantushållsskola	30,000:-
4. Ålands ambulerande sjömansskola	15,000:-
5. Vävskolorna på Åland	16,000:-
6. För anordnande av manliga slöjddkurser	8,000:-

IV kap. 226,920:-

Allmän upplysnings- och konsulentverksamhet.

1. Landskapsagronomen, avlöning	43,680:-
2. För främjande av trädgårdsskötsel och huslig ekonomi	10,000:-
3. Ålands mejeriförbund	11,750:-
4. Fiskerilinstruktör, avlöning och resor	24,000:-
5. Biblioteks- och studiecirkelverksamheten (förslagsansl.)	15,000:-
6. Föreläsningsverksamheten	5,000:-
7. För folkkyrkerhetens främjande	10,000:-
8. Till understöd åt idrottsorganisationer	6,000:-

9. Till understöd åt organisationer för sång, musik och teater	6,000:-
10. Till främjande av näringarnas utveckning till land- skapsnämndens disposition	8,000:-
V kap. 139,430:-	
IV Ht. 2,905,740:-	

Femte huvudtiteln.

Kommunikationsväsendet.

Väghållningen.

1. Sommarvägunderhållet (entreprenörer)	130,000:-
2. Vintervägunderhållet (förslagsanslag)	55,000:-
3. Broar, ledstänger och stängsel	85,000:-
4. Färjhållningen vid Marsund	35,000:-
5. Färjhållningen vid Färjsund	50,000:-
6. Vägnämndernas arvoden och resekostnader (förslagsanslag)	17,000:-
7. Vägmaskindriften: maskinanskaffning	115,000:-
8. Underhåll och förbättring av vägar direkt underhållna av landskapet	190,000:-
9. Bidrag till bygdevägar	50,000:-
10. Vägmästare, avlöning och resor	30,000:-
11. Till oförutsedda utgifter	35,000:-
12. Till Öra vägbyggnad i Eckerö	30,000:-
I kap. 822,000:-	

II.

Gästgiveri- och skjutshållningen.

1. Enligt entreprenadkontrakt	134,400:-
2. Till oförutsedda utgifter	15,600:-
II kap. 150,000:-	
V Ht. 972,000:-.	

Sjätte huvudtiteln.

Särskilda anslag.

I.

1. Kostnader för av landskapet disponerad jordegendom	10,000:-
2. Revisionskostnader (förslagsanslag)	5,000:-
3. Räntor (förslagsanslag)	50,000:-
4. För fackutlåtanden (förslagsanslag)	5,000:-
5. Ålandsdelegationen (förslagsanslag)	24,000:-

6. Till bestridande av på lag grundade men i staten ej upptagna behov (förslagsanslag)	35,000:-
7. Fattigvårdsinspektionen	5,000:-
8. Barnskyddsverksamheten	27,000:-
9. Till pensioner (förslagsanslag)	50,000:-
10. Fornvården	5,000:-
11. Av naturskyddsåtgärder föranledda utgifter	8,000:-

I kap. 224,000:-

VI Ht. 224,000:-.

Summa ordinarie utgifter 5,171,408:-

Mariehamn, den 24 november 1925.

På Finans- och ekonomiutskottets vägnar:

Oscar Romanus

H. E. Raustam